

De Heer Georges Broget aan wie wij deze brief voorlegden liet ons op 15 juni de volgende commentaar geworden:

1. Naar aanleiding van wat ik in mijn bijdragen: "Waar vroeger de Lakenwevers hunne Raemen plachten te staen" (Ghendtsche Tydinghen, 23ste jaar-

gang 1994, nr. 2 en 3) schreef over de Brouwersstraat en de alcoholstokerij Claeys-Fiévé, laat mevr. Y. Langie-Modaf opmerken dat in de Brouwersstraat de burelen gevestigd waren maar dat de eigenlijke stokerij zich op Terplaten bevond. Ze voegt eraan toe dat ze in 1914 in de Brouwersstraat geboren werd in een huisje, dat nog bestaat, rechtover de poort van Claeys-Fiévé.

In zijn artikels: "Het Kwartier van het Blindeken" (Ghendtsche Tydinghen, 20ste jaargang 1991, nr. 2) en: "Buurtbewoners uit het "Blindeken" en omliggende in 1920-1930" (Ghendtsche Tydinghen, 20ste jaargang 1991, nr. 6), spreekt Jaime Jurdan, die van 1914 tot 1932 met zijn ouders in het "Blindeken" woonde en er zijn kinderjaren doorbracht, herhaaldelijk over de "alcoholstokerij" aldaar; over de stokerij "die de kern was waarrond de 4 straatjes: Blindeken, Komijnstraat, Ramen en Brouwersstraat in vierkant werden gebouwd" en over de heer Claeys "eigenaar van de stokerij", die in de Komijnstraat woonde, enz.

In beide gevallen gaat het dus om getuigenissen van personen, die reeds in 1914 in een zelfde omgeving woonden maar wiens verklaringen in verband met de aanwezigheid van de stokerij Claeys-Fiévé niet volledig overeenstemmen, alhoewel ze toch ook, zoals we zullen zien, niet helemaal tegenstrijdig zijn.

Teneinde terzake enige klaarheid te scheppen heb ik, op aanwijzing van de heer notaris B. Cruyt contact opgenomen met de familie Claeys zelf. Door toedoen van de heer Claeys, verzekeraar, heb ik een onderhoud gehad met diens moeder, mevr. S. Jacques-Housse, wwe van de heer Harold Claeys, zoon van wijlen Ernest Claeys en kleinzoon van wijlen Octave Claeys. Voornoemde dame trad in 1945 in het huwelijk met de heer Harold Claeys, die overleed in 1990.

Langs deze weg dank ik nogmaals zeer hartelijke Mevr. Wwe. Claeys voor haar bereidwilligheid om mij te woord te staan. Het heeft mij toegelaten een aantal interessante gegevens te verzamelen die er kunnen toe bijdragen enkele zaken op punt te stellen. Uit de veelheid van inlichtingen, die ik kon inwinnen, heb ik diegene gelicht die betrekking hebben op de kwestie die ons hier onmiddellijk interesseert. De overige kunnen allicht bij een andere gelegenheid ter sprake worden gebracht.

We zetten een grote stap terug in de tijd. De "Alcoholstokerij Claeys-Fiévé" bestond reeds in de 19de eeuw.

In het "Bulletin der Maatschappij van Geschied- en Oudheidkunde te Gent" 9de jaar 1901, nr. 2, lezen we dat Paul Fredericq op de vergadering van deze Maatschappij op 24 februari 1901 hulde bracht aan een aantal kunstminnende eigenaars voor de zorg die ze besteedden aan de herstelling van oude gebouwen en monumenten; onder hen de gebroeders J. en O. Claeys-Fiévé, stokers, "voor de herstellingen uitgevoerd in 1886 aan de herberg "De Prins"

met twee aanpalende huizen in de Raam". Een voor die tijd zeker niet onbelangrijke vermelding.

De gebroeders Jules en Octave Claeys, die ieder gehuwd waren met een dochter Fiévé, hadden dus in de 19de eeuw een alcoholstokerij. De stokerij was gelegen aan Terplaten. In het boek "Bouwen voor de Industrie" vindt men een foto van de jeneverstokerij "De Draak" van Claeys-Fiévé aan de Terplatenkaai, circa 1900. In de Brouwersstraat bevonden zich de burelen van de stokerij en was er ook een uitgebreid depot waar alcohol verkocht werd.

Begin van de jaren 1930, nadat Octave Claeys in 1929 op 89-jarige leeftijd overleden was, werd de stokerij op Terplaten gesloten. In de Brouwersstraat gingen een aantal activiteiten verder in de aldaar staande gebouwen. Er waren de burelen, er was een opslagplaats en er bevonden zich ook nog enkele distilleerkolven, zodat er nog een zekere hoeveelheid alcohol gestookt werd. In die periode werd er ook alcohol ingetrokken en verder verkocht. Ook in de jaren '40 waren daar nog enkele distilleerkolven in werking.

In de Brouwersstraat werkte Alfred Claeys, die de oudste zoon was van Octave Claeys, met zijn zonen. De mensen in de omgeving van de Ramen, de Brouwersstraat, de Komijnstraat en het Blindeken, spraken over de "alcoholstokerij" aldaar. Alfred Claeys woonde in een groot huis in de Komijnstraat, daar waar nu "Poverello" gevestigd is. Hij was ook eigenaar van een aantal daarnaast gelegen panden. Hij huwde met de moeder van de dame, die ons voor onderhavig onderhoud zo vriendelijk te woord stond en die dus zelf ook in de Komijnstraat heeft gewoond van 1936 tot 1945 toen ze, zoals reeds eerder gezegd, in het huwelijk trad met de Harold Claeys. Alfred Claeys was, zo voegde Mevr. Wwe. Harold Claeys er nog aan toe, gedurende jaren voorzitter van de "Association des fabricants d'alcool et de levure de Belgique". Hij was ook voorzitter van de Rechtbank van Koophandel te Gent. Alfred Claeys overleed in 1958. Dat was blijkbaar ook het einde van de zaak want, zo besloot Mevr. Wwe. Harold Claeys, in 1959 werd alles verkocht.

Wanneer we het in een latere bijdrage zullen hebben over de Hoogstraat, krijgen we nog de gelegenheid om ook even aandacht te besteden aan de opgemerkte aanwezigheid aldaar van de familie Claeys.

2. Mevrouw Langie schrijft ook dat de foto Fig. 20 (Ghendtsche Tydinghen 23ste jaargang, nr. 3, blz. 114) niet de Luxemburgstraat voorstelt maar wel de "Kleine Ramen", waar ze nog tot haar 6 jaar naar school geweest is. Daarop kan ik het volgende antwoorden.

De afbeelding, die in mijn artikel in voornoemd nummer van Ghendtsche Tydinghen voorkomt, is een van de ontelbare foto's uit de verzameling van

wijlen Georges Pieters, de bekende Gentse fotograaf. De foto draagt op de rug de stempel van Georges Pieters benevens de vermelding: "Luxemburgstraat verdwenen 1890". Mevrouw Langie spreekt over de Kleine Ramen. Bedoeld wordt natuurlijk het "Klein Raamhof" waar thans het Historisch Archief en het Documentatiecentrum van het Stedelijk Onderwijs van de Stad Gent met de permanente tentoonstelling "De School van Toen" in de gebouwen van de vroegere lagere stadsschool is ondergebracht.

Ingevolge de opmerking van mevrouw Langie, ben ik de toestand ter plaatse in de Luxemburgstraat en in het Klein Raamhof nogmaals grondig gaan bekijken. In de loop van de tijd is er ook daar veel veranderd. Voorzichtigheid bij de beoordeling is dus wel geboden, ook al omdat sommige delen van die oude kleine straatjes soms goed op elkaar geleden. Ook bestaan er fotografische documenten die onderling niet altijd stroken wat betreft de plaatsvermelding.

Aan de hand van nog bestaande herkenning- en vergelijkingspunten, heb ik thans de indruk opgedaan dat het inderdaad wellicht gaat om een oude foto van het Klein Raamhof.

Een bejaard bewoner van de Luxemburgstraat meent echter dat het wel om een oude foto van dezelfde straat gaat.

Notaris Bernard Cruyt, met wie ik eveneens aandachtig de foto heb bekeken, is evenwel de vaste mening toegedaan dat het gaat om een oud zicht op het Klein Raamhof.

Ik sprak eveneens met de heer Jos Parmentier wiens zaak in het Klein Raamhof gevestigd is en die er reeds vele jaren woont. Hij is formeel en bevestigt dat het wel degelijk gaat om een oude foto van het Klein Raamhof. Op basis van een vergelijking tussen de foto en de thans bestaande toestand, heeft hij mij aanwijzingen en uitleg verstrekt over de huizen die er gestaan hebben maar verdwenen zijn, over wat afgebroken werd, over de verbouwingen die er plaats vonden en tenslotte over wat gebleven is.

Op grond van hetgeen voorafgaat, meen ik dus thans te mogen aannemen dat het inderdaad, zoals Mevr. Langie schrijft, om een oude foto van het Klein Raamhof gaat. De lezer gelieve dan ook de tekst bij voormelde Fig. 20 in die zin aan te passen.

De vele reacties, die ik op de twee voornoemde artikels mocht ontvangen, leveren er in ieder geval het bewijs van dat door die publicatie in "Ghendtsche Tydinghen" een oud en toch karakteristiek stadsdeel zoals de Ramen, het Klein Raamhof, de Brouwersstraat, de Komijnstraat, het Blindeken en de Luxemburgstraat, weer iets meer in de belangstelling is komen te staan.

De Heer **L.A. Sarneel-Antheunis** uit Sas van Gent heeft ook het artikel van de Heer Broget gelezen en liet ons de volgende opmerkingen geworden: Met veel interesse heb ik ook deze keer Uw uitgave gelezen. Vooral Uw

artikel "Waar vroeger de lakenwevers Hunne raemen plachten te staen" had mijn volle aandacht, in het bijzonder de bladzijden 135 en 136, die handelden over het leesonderwijs.

U schrijft hier in, dat de methode Reijnders dateert van 1910 en de "globale" leesmethode van Hoogeveen van 1924.

Naar mijn bescheiden mening was de methode Hoogeveen er al in 1910. Reeds in 1913 is deze methode op de gemeenteschool in Sas van Gent in gebruik genomen. Bovendien heb ik een oude handleiding in mijn bezit, waarin vermeld staat, dat de eerste druk dateert van januari 1910.

De door U genoemde methode van Reijnders-Doumen, uitgegeven door het R.K. Jongensweeshuis te Tilburg, is de katholieke versie van de methode Hoogeveen.

Ook de benaming "globale" methode is niet juist. De methode Hoogeveen is een analytisch-synthetische methode, die uitgaat van normaalwoorden. Pas in het eind van de dertiger jaren is er sprake van globale leesmethodes. Ze hebben de methode Hoogeveen echter niet geheel kunnen verdringen. Die eer komt de methode "Veilig leren lezen" van Caesar toe.

Wij ontvingen eveneens een aanvulling van de Heer **Erik Dekeyser**:

In het interessante artikel van G. Broget "Waar vroeger de lakenwevers "Hun raemen plachten te staen", lees ik op blz. 146 van GT 1994/3 een en ander over het hoekhuis Ramen-Burgstraat 103.

Deze gevel werd inderdaad grondig gerestaureerd door aannemer Van Herreweghe naar plannen van bouwkundige Leon De Keyser (1879-1946) uit de Jan Verspeyenstraat, niet in 1905, maar in 1925 (zoals op de signatuursteen vermeld - maar nog moeilijk leesbaar is), voor eigenaar Van der Mersch, die daar toen de kruidenierszaak "De Kroon" openhield.

Nog steeds in verband met dit artikel, ontvingen wij een brief van de Heer **D. Van de Wynckel**, Schepen van Onderwijs:

Met genoegen hebben wij kennis genomen van de lovende woorden aan ons adres voor het genomen initiatief om in de stadsschool aan het Klein Raamhof onze zeer waardevolle onderwijscollectie onder te brengen.

Wij vonden het gebouw inderdaad te waardevol om plaats te moeten ruimen voor een parking. De bijdrage verheugt ons des te meer omdat een kritisch ingestelde organisatie bepaalde beleidsdaden van (sommige) schepenen toch nog weet te waarderen. Wij stellen onze infrastructuur en ons personeel graag te uwer beschikking voor een verdere uitdieping van het onderwerp.